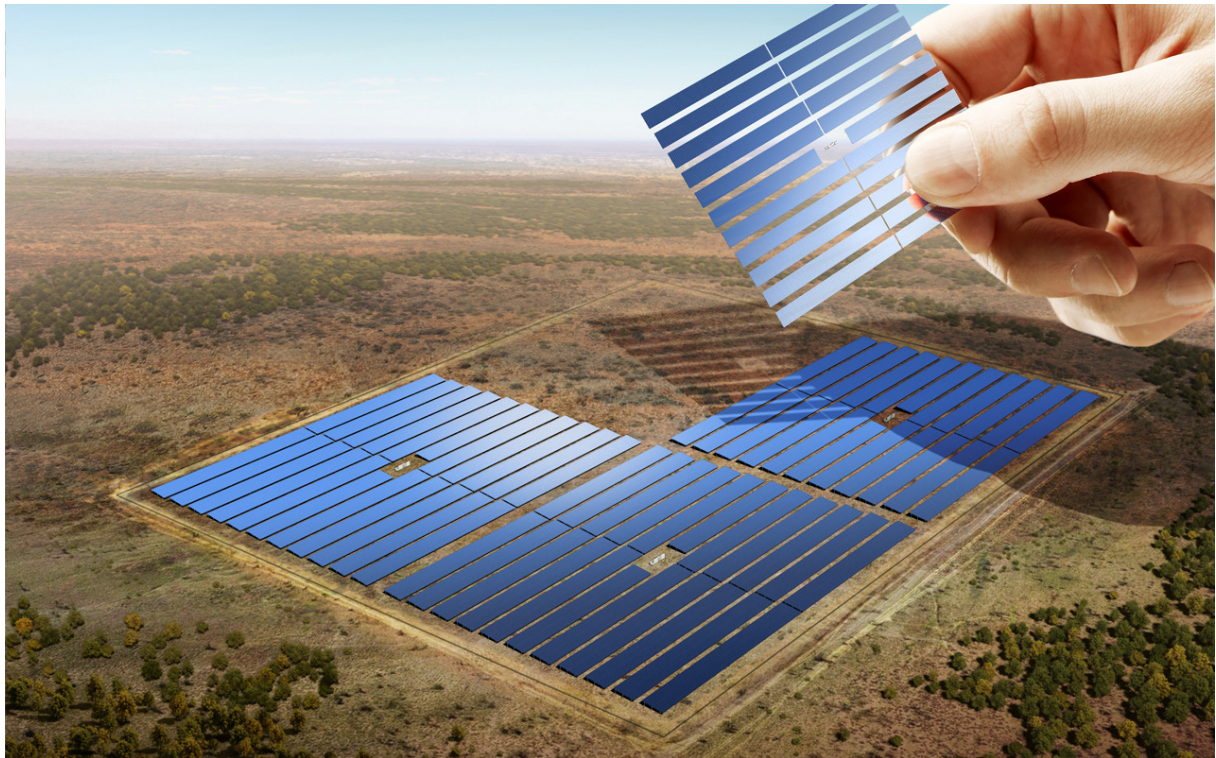

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ

Ένας πρακτικός οδηγός για επενδύσεις στα φωτοβολταϊκά

Μάιος 2018

Τελευταία ενημέρωση: 3.5.2018

1. Ένα νέο επενδυτικό περιβάλλον

Το 2016 αποτέλεσε σημαντική χρονιά για την επανεκκίνηση της αγοράς φωτοβολταϊκών. Ένας νέος νόμος (ο Ν.4414/2016) έθεσε τις βάσεις για ένα **νέο καθεστώς στήριξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) βασισμένο σε μηχανισμούς αγοράς (feed-in-premium και διαγωνιστικές διαδικασίες).**

Μετά από σχεδόν τρία χρόνια επενδυτικής άπνοιας στο χώρο των φωτοβολταϊκών, πραγματοποιήθηκε στις 12.12.2016 ο πρώτος πιλοτικός διαγωνισμός για νέα έργα φωτοβολταϊκών. Η πιλοτική αυτή διαδικασία έγινε στο πλαίσιο του νέου θεσμικού πλαισίου που ισχύει από τον Αύγουστο του 2016 με την ψήφιση του Ν.4414/2016 (κατ' επιταγή σχετικών κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών).

Με το νέο καθεστώς ενίσχυσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι ενισχύσεις για έργα μεσαίας και μεγάλης ισχύος (που ισχύουν για 20 χρόνια) χορηγούνται ως διαφορική προσαύξηση, επιπλέον της αγοραίας τιμής με την οποία οι παραγωγοί πωλούν την ηλεκτρική ενέργεια απευθείας στην αγορά, ισχύει δηλαδή ο υποστηρικτικός μηχανισμός των εγγυημένων διαφορικών τιμών (feed-in-premium). Επιπλέον, οι ενισχύσεις για τα έργα αυτής της κλίμακας χορηγούνται στο πλαίσιο μιας ανταγωνιστικής διαδικασίας.

Η 12.12.2016 είναι λοιπόν μια μέρα “σταθμός” για τα φωτοβολταϊκά στην Ελλάδα. Όχι μόνο γιατί τη μέρα αυτή έγινε ο πρώτος πιλοτικός διαγωνισμός σηματοδοτώντας ένα νέο ξεκίνημα για την αγορά, αλλά κυρίως γιατί τη μέρα αυτή έσπασε ένα σημαντικό ρεκόρ. Στον διαγωνισμό συμμετείχαν έργα με επενδυτικό κόστος, τόσο χαμηλό, που οδηγεί σε σταθμισμένο κόστος παραγωγής από φωτοβολταϊκά (“levelized cost” που διαφέρει από την τιμή πώλησης), χαμηλότερο από αυτό του λιγνιτικού σταθμού Πτολεμαΐδα-5 (ο οποίος δεν προβλέπεται να λειτουργήσει πριν το 2021). Πρόκειται πραγματικά για ένα ιστορικό ρεκόρ που δείχνει ότι από εδώ και πέρα, όλα θα είναι διαφορετικά στο ενεργειακό τοπίο της χώρας.

Να σημειώσουμε ότι υπάρχει διάχυτη η **λανθασμένη εντύπωση πως έχουν ήδη επιτευχθεί οι εθνικοί στόχοι για τα φωτοβολταϊκά ως το 2020**, κάτι που στην πράξη θέτει φραγμούς στην περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς. Παρόλα αυτά, με βάση το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ), **“σύμφωνα με τα πρώτα αποτελέσματα του ενεργειακού σχεδιασμού που βρίσκεται σε εξέλιξη, για την επίτευξη, με το βέλτιστο οικονομικά τρόπο, των ενεργειακών στόχων του 2020 εκτιμάται ότι θα χρειαστεί να εγκατασταθούν επιπλέον των λειτουργούντων περίπου 2.200 έως 2.700 MW νέων έργων ΑΠΕ. Σε επίπεδο τεχνολογίας αυτό εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί κυρίως με νέα αιολικά και φωτοβολταϊκά πάρκα, ενώ λιγότερο από το 10% της προβλεπόμενης νέας εγκατεστημένης ισχύς μέχρι το 2020 θα αφορά έργα από τις υπόλοιπες τεχνολογίες των έργων ΑΠΕ. Στην εκτίμηση αυτή συμπεριλαμβάνεται και σημαντικός αριθμός συστημάτων ΑΠΕ αυτοπαραγωγής με ενεργειακό συμπηφισμό, τα οποία προβλέπεται ότι θα έχουν σημαντική συνεισφορά μέχρι το 2020 για την επίτευξη των συγκεκριμένων εθνικών ενεργειακών στόχων”**.

Στις αρχές του 2018, εκδόθηκε από το ΥΠΕΝ σχετική υπουργική απόφαση για τον τρόπο που θα διενεργηθούν οι μειοδοτικοί διαγωνισμοί για έργα ΑΠΕ και συγκεκριμένα για νέους

φωτοβολταϊκούς και αιολικούς σταθμούς. Το νέο καθεστώς στήριξης των ΑΠΕ εγκρίθηκε πρόσφατα από την Κομισιόν και είναι συμβατό με τις Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Με τους διαγωνισμούς που θα διενεργηθούν την περίοδο 2018-2020 εκκινεί εκ νέου η αγορά φωτοβολταϊκών στη χώρα μας, η οποία μετά από μια εντυπωσιακή ανάπτυξη την περίοδο 2011-2013 παρουσίασε καθίζηση τα επόμενα χρόνια.

Θα υπάρξουν τουλάχιστον 6 διαγωνιστικοί κύκλοι την περίοδο 2018-2020.

Διαγωνισμοί για φωτοβολταϊκά		
2018	Φωτοβολταϊκά	300 MW
	Κοινός Φωτοβολταϊκά/Αιολικά	400 MW
	Φωτοβολταϊκά/Αιολικά (Ν. Εύβοια)	Ότι προκύψει για κάλυψη περιθωρίου
2019	Φωτοβολταϊκά	Υπολειπόμενη ισχύς έτους 2018 της τεχνολογίας και επιπλέον 300 MW
	Κοινός Φωτοβολταϊκά/Αιολικά	Υπολειπόμενη ισχύς έτους 2018 της κατηγορίας των ανταγωνιστικών διαδικασιών και επιπλέον 400 MW
2020	Φωτοβολταϊκά	Υπολειπόμενη ισχύς έτους 2019 της τεχνολογίας και επιπλέον 300 MW

Μια παράμετρος που δεν πρέπει να λησμονούμε είναι η υποχρέωση της χώρας να μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και να επιτύχει ένα ελάχιστο ποσοστό διείσδυσης ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας. Ειδικά στην ηλεκτροπαραγωγή, η εθνική νομοθεσία (Ν. 3851/2010) προβλέπει συμμετοχή των ΑΠΕ στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας σε ποσοστό τουλάχιστον 40% ως το 2020. Στα τέλη του 2016, ήμασταν μόλις στο 60% περίπου αυτού του στόχου, ενώ πετύχαμε λιγότερο από το 80% του ενδιάμεσου στόχου που προβλεπόταν για το 2014.

Παράλληλα με τη θεσμοθέτηση νέων μηχανισμών ενίσχυσης των φωτοβολταϊκών σταθμών, την τελευταία τριετία έχουν υπάρξει σειρά νομοθετικών ρυθμίσεων για την **αυτοπαραγωγή με ενεργειακό συμψηφισμό (net-metering)** για έργα ισχύος μέχρι 1 μεγαβάτ (MWp).

Σήμερα λοιπόν, οι επιλογές που έχει κάποιος που θέλει να επενδύσει στα φωτοβολταϊκά είναι είτε να πωλήσει την παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια στο δίκτυο (συμμετέχοντας σε διαγωνιστικές διαδικασίες για να διασφαλίσει μια τιμή πώλησης) είτε να εγκαταστήσει ένα σύστημα αυτοπαραγωγής για κάλυψη μέρους ή και όλης της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας που έχει.

Πριν προχωρήσουμε σε λεπτομέρειες για τα καθεστώτα ενίσχυσης που ισχύουν σήμερα, περιγράψουμε τις υπόλοιπες ρυθμίσεις που ισχύουν και αφορούν τους πολεοδομικούς, χωροταξικούς και περιβαλλοντικούς όρους για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών.

Ο Ν.3851/2010 απλοποίησε κάποιες από τις παλιές διαδικασίες αδειοδότησης. Συγκεκριμένα, **δεν απαιτείται πλέον άδεια παραγωγής ή άλλη διαπιστωτική απόφαση (γνωστή και ως “εξαίρεση”) για φωτοβολταϊκά συστήματα ισχύος έως 1 μεγαβάτ (MWp)**. Για φωτοβολταϊκά συστήματα ισχύος μεγαλύτερης του 1 MWp απαιτείται η έκδοση άδειας παραγωγής η οποία εκδίδεται από τη ΡΑΕ (και όχι από τον υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας όπως ίσχυε παλαιότερα). Για τα συστήματα που απαιτείται άδεια παραγωγής, απαιτείται επίσης η έκδοση άδειας εγκατάστασης και άδειας λειτουργίας (οι οποίες εκδίδονται από την αρμόδια Περιφέρεια) όπως και στο παρελθόν. Επίσης, **δεν απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση για συστήματα που εγκαθίστανται σε κτίρια και οργανωμένους υποδοχείς βιομηχανικών δραστηριοτήτων**.

Για συστήματα που εγκαθίστανται σε γήπεδα (οικόπεδα και αγροτεμάχια), δεν απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση για συστήματα έως 500 kWp εφόσον πληρούνται κάποιες προϋποθέσεις. Για τα συστήματα αυτά, απαιτείται ειδική περιβαλλοντική εξαίρεση (“βεβαίωση απαλλαγής από ΕΠΟ”) από την αρμόδια Περιφέρεια, η οποία, σύμφωνα με το νόμο, δίνεται σε 20 μέρες από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Για όσα συστήματα εγκαθίστανται σε γήπεδα, απαιτείται ΕΠΟ εφόσον εγκαθίστανται σε περιοχές Natura, παράκτιες ζώνες (100μ από οριογραμμή αιγιαλού) και σε γήπεδα που γειτνιάζουν σε απόσταση μικρότερη από εκατόν πενήντα (150) μέτρα, με άλλο γήπεδο για το οποίο έχει εκδοθεί άδεια παραγωγής ή απόφαση ΕΠΟ ή Προσφορά Σύνδεσης φωτοβολταϊκού σταθμού και η συνολική ισχύς των σταθμών υπερβαίνει τα 500 kWp.

Με την ΥΑ 3791/2013 (ΦΕΚ 104B/24-1-2013) καθορίστηκαν "**Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) για έργα ΑΠΕ**", οι οποίες τυποποιούν και απλοποιούν την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων φωτοβολταϊκών.

Στις συμβάσεις σύνδεσης που συνάπτει ο αρμόδιος Διαχειριστής με τους φορείς φωτοβολταϊκών σταθμών που εξαιρούνται από τη λήψη άδειας παραγωγής, καθορίζεται **προθεσμία σύνδεσης στο Σύστημα ή Δίκτυο**, η οποία είναι αποκλειστική, και **ορίζεται εγγύηση ή ποινική ρήτρα που καταπίπτει αν ο φορέας δεν υλοποιήσει τη σύνδεση εντός της καθορισθείσας προθεσμίας**. Το ύψος της εγγυητικής επιστολής ορίζεται, ανά μονάδα ονομαστικής ισχύος του αιτήματος σε κιλοβάτ (kW) ως εξής: σαράντα δυο ευρώ ανά κιλοβάτ (42 ευρώ/kW) για το τμήμα της ισχύος έως και ένα μεγαβάτ (1 MW), είκοσι ένα ευρώ ανά κιλοβάτ (21 ευρώ/kW) για το τμήμα της ισχύος από ένα έως και δέκα μεγαβάτ (1 έως 10 MW), δεκατέσσερα ευρώ ανά κιλοβάτ (14 ευρώ/kW) για το τμήμα της ισχύος από δέκα έως εκατό μεγαβάτ (10 έως 100 MW) και επτά ευρώ ανά κιλοβάτ (7 ευρώ/kW) για το τμήμα της ισχύος πάνω από εκατό μεγαβάτ (100 MW). Από την εγγύηση αυτή απαλλάσσονται όσα έργα αφορούν εγκαταστάσεις σε κτίρια ανεξαρτήτως ισχύος (Ν.4152/2013, ΦΕΚ 107Α/9-5-2013).

Ειδικά για όσους συμμετέχουν σε **διαγωνιστικές διαδικασίες**, απαιτείται και **Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής στον Διαγωνισμό** για τη διασφάλιση της καλής και αποτελεσματικής διεξαγωγής του. Το ποσό της ανωτέρω Εγγυητικής Επιστολής Συμμετοχής που κατατίθεται για τη συμμετοχή στην

Ανταγωνιστική Διαδικασία, ανέρχεται σε ποσοστό 1% της συνολικής επένδυσης, θεωρώντας δε, ως βάση υπολογισμού, ότι το κόστος ενός τυπικού έργου φωτοβολταϊκής εγκατάστασης υπολογίζεται στο ποσό των 1.000 €/kW εγκατεστημένης ισχύος της φωτοβολταϊκής εγκατάστασης. Δηλαδή, το ύψος του ποσού της εν λόγω Εγγυητικής Επιστολής Συμμετοχής υπολογίζεται σε 10€/kW εγκατεστημένης ισχύος της φωτοβολταϊκής εγκατάστασης που συμμετέχει στην Ανταγωνιστική Διαδικασία. Οι εν λόγω Εγγυητικές Επιστολές Συμμετοχής των Συμμετεχόντων που δεν θα επιλεγούν προς ένταξη σε καθεστώς στήριξης με τη μορφή Λειτουργικής Ενίσχυσης, επιστρέφονται αμέσως μετά την έκδοση της απόφασης της ΡΑΕ σχετικά με τα αποτελέσματα της Ανταγωνιστικής Διαδικασίας. Για την εξασφάλιση της υλοποίησης του έργου, για κάθε έναν Επιλεγέντα Συμμετέχοντα, κατατίθεται επίσης **εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης προς τη ΡΑΕ ύψους 4% του συνόλου της επένδυσης** συμπεριλαμβανομένου του 1% της Εγγυητικής Επιστολής Συμμετοχής (χωρίς να υπολογίζεται τυχόν Εγγυητική Επιστολή που έχει καταβληθεί στο Διαχειριστή Συστήματος ή Δικτύου).

Η **ανάπτυξη φωτοβολταϊκών συστημάτων από αυτοπαραγωγούς** θεσπίστηκε με την ΥΑ ΑΠΕΗΛ/Α/Φ1/οικ.24461 (ΦΕΚ Β' 3583/31.12.2014) και αφορά στην εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων (με ή χωρίς αποθήκευση ενέργειας) για την κάλυψη ιδίων αναγκών από καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας, με εφαρμογή ενεργειακού συμψηφισμού. Ως **ενεργειακός συμψηφισμός** νοείται ο συμψηφισμός της παραχθείσας από το φωτοβολταϊκό σταθμό ενέργειας με την καταναλωθείσα ενέργεια στις εγκαταστάσεις του αυτοπαραγωγού. Αφορά σε φωτοβολταϊκό σταθμό ο οποίος εγκαθίσταται στον ίδιο ή όμορο χώρο με την εγκατάσταση κατανάλωσης, που συνδέεται στο Δίκτυο μέσω της αυτής παροχής.

Ειδικά για αυτοπαραγωγούς που είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που επιδιώκουν κοινωφελείς ή άλλους δημοσίου ενδιαφέροντος σκοπούς γενικής ή τοπικής εμβέλειας, για εγγεγραμμένους στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων του Ν.3874/2010 (Α' 151) για εγκαταστάσεις αγροτικών εκμεταλλεύσεων όπως ορίζονται στο Ν.3874/2010 ή και αγροτικών χρήσεων, καθώς και για ενεργειακές κοινότητες, επιτρέπεται, με βάση τους Ν.4414/2016 και Ν.4513/2018, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών για την κάλυψη ιδίων αναγκών τους και με εφαρμογή **εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού**.

Ως εικονικός ενεργειακός συμψηφισμός νοείται ο συμψηφισμός της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας από σταθμούς Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. αυτοπαραγωγού, με τη συνολική καταναλισκόμενη ηλεκτρική ενέργεια σε εγκαταστάσεις του αυτοπαραγωγού, από τις οποίες τουλάχιστον η μία είτε δεν βρίσκεται στον ίδιο ή όμορο χώρο με το σταθμό Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. είτε, αν βρίσκεται, τροφοδοτείται από διαφορετική παροχή. Ειδικά για Ενεργειακή Κοινότητα (Ε.Κοιν.), ο συμψηφισμός της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας από σταθμό Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή Υβριδικό Σταθμό της Ε.Κοιν. γίνεται με τη συνολική καταναλισκόμενη ηλεκτρική ενέργεια σε εγκαταστάσεις μελών της Ε.Κοιν. και ευάλωτων καταναλωτών ή πολιτών που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, εντός της Περιφέρειας στην οποία βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν. Στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά, ο φωτοβολταϊκός σταθμός θα εγκαθίσταται στην ίδια Περιφερειακή Ενότητα και στο ίδιο ηλεκτρικό σύστημα με τις εγκαταστάσεις κατανάλωσης με τις οποίες αντιστοιχίζεται.

Σε κάθε περίπτωση εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού επιτρέπεται ο συμψηφισμός απορροφηθείσας και εγχυθείσας ενέργειας που αντιστοιχούν αποκλειστικά σε παροχές του ίδιου

επιπέδου τάσης. Ο αυτοπαραγωγός θα πρέπει να υποβάλλει δήλωση στον Διαχειριστή του Δικτύου (ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε.) με τις παροχές κατανάλωσης οι οποίες υπεισέρχονται στον εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό. Ο αυτοπαραγωγός μπορεί να τροποποιεί τις παροχές κατανάλωσης που υπεισέρχονται στον εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό κατά τη διάρκεια της Σύμβασης Εικονικού Ενεργειακού Συμψηφισμού (Σ.Ε.Ε.Σ.), δηλαδή με μεταγενέστερες δηλώσεις του να προσθέτει ή και να αφαιρεί παροχές κατανάλωσης. **Τόσο η παροχή του φωτοβολταϊκού σταθμού όσο και οι αντίστοιχες συμψηφιζόμενες παροχές κατανάλωσης θα πρέπει να είναι επ' ονόματι του ίδιου φυσικού ή νομικού προσώπου και να εκπροσωπούνται υποχρεωτικά από τον ίδιο προμηθευτή.**

Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού καθορίζονται στην ΥΑ ΑΠΕΗΛ/Α/Φ1/οικ.175067 (ΦΕΚ 1547Β, 5.5.2017). Με βάση αυτή την υπουργική απόφαση, **η εκκαθάριση του ενεργειακού συμψηφισμού γίνεται πλέον ανά τριετία** (μέχρι τη δημοσίευση της εν λόγω υπουργικής απόφασης γινόταν σε ετήσια βάση).

Ένα ζήτημα που απασχόλησε στο παρελθόν πολλούς επενδυτές είναι η **εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε γαίες υψηλής παραγωγικότητας.** Για το θέμα αυτό προβλέπονται τα εξής: όσοι κατέθεσαν αιτήματα για χορήγηση Προσφοράς Σύνδεσης ως τις 21-9-2011, μπορούν να εγκαταστήσουν φωτοβολταϊκούς σταθμούς σε γαίες υψηλής παραγωγικότητας (πλην της Αττικής όπου υπάρχει ολική απαγόρευση). Για νέες αιτήσεις και μέχρι να καθοριστούν ορισμένες λεπτομέρειες που αφορούν στη χαρτογράφηση και οριοθέτηση της γης υψηλής παραγωγικότητας, δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών σε γήπεδα που έχουν χαρακτηριστεί ως γαίες υψηλής παραγωγικότητας.

Στην περίπτωση που οι εγκαταστάσεις του φωτοβολταϊκού εξοπλισμού υπερβαίνουν τα 2,5 μ. από τη στάθμη του φυσικού ή τεχνητά διαμορφωμένου εδάφους των γηπέδων, **οι βάσεις στήριξης των φωτοβολταϊκών πλαισίων πρέπει να είναι πιστοποιημένες** ως προς την αντοχή τους σε ακραίες ανεμοπιέσεις από ανεξάρτητο διαπιστευμένο φορέα, σύμφωνα με τον Ευρωκώδικα ή το πρότυπο DIN ή άλλο αντίστοιχο Εθνικό Πρότυπο ή, εναλλακτικά, να υπάρχει για αυτές δήλωση στατικής επάρκειας από διπλωματούχο μηχανικό, και τα στοιχεία συνυποβάλλονται με τα δικαιολογητικά για την έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας. Επιπλέον, συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερόμενου ότι ο εξοπλισμός που θα χρησιμοποιηθεί είναι ο συγκεκριμένος πιστοποιημένος εξοπλισμός.

Σε εντός σχεδίου περιοχές, δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε αδόμητα οικοπέδα, καθώς αυτές αποτελούν κατασκευές που χρησιμοποιούνται για την άμεση ή έμμεση εξυπηρέτηση των κτιρίων ή της λειτουργικότητάς τους και επιπλέον εντάσσονται στο πλαίσιο της ενεργειακής πολιτικής ως ενεργητικά συστήματα εξοικονόμησης ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 19 και 44 του ν. 1577/1985 “Περί Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού” (ΦΕΚ Α’ 210), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

2. Νέες επενδύσεις

Για όσους ενδιαφέρονται να ξεκινήσουν τώρα μία επένδυση στα φωτοβολταϊκά, ισχύουν τα εξής:

- A. Αυτοπαραγωγή με ενεργειακό συμψηφισμό (net-metering)
- B. Πώληση όλης της παραγόμενης ενέργειας στο δίκτυο

2.1. Αυτοπαραγωγή με ενεργειακό συμψηφισμό (net-metering)

Ο ενεργειακός συμψηφισμός εφαρμόζεται σε όλη την επικράτεια ως εξής:

A. Στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα (ηπειρωτική χώρα και διασυνδεδεμένα με αυτήν νησιά)

α) Η ισχύς κάθε φωτοβολταϊκού συστήματος μπορεί να ανέρχεται μέχρι 20 κιλοβάτ (kWp) ή μέχρι 50% της συμφωνημένης ισχύος της εγκατάστασης κατανάλωσης (σε kVA), εφόσον το τελευταίο μέγεθος υπερβαίνει τα 20 kWp.

Π.χ. για συμφωνημένη ισχύ κατανάλωσης 35 kVA (τυποποιημένη παροχή N° 3), η μέγιστη επιτρεπτή ισχύς φωτοβολταϊκού είναι 20 kWp, ενώ για συμφωνημένη ισχύ κατανάλωσης 85 kVA (τυποποιημένη παροχή N° 5), μέγιστη επιτρεπτή ισχύς είναι 42,5 kWp. Δεδομένου ότι το γενικό όριο σύνδεσης ισχύος παραγωγής στο δίκτυο χαμηλής τάσης είναι τα 100 kWp, για συμφωνημένη ισχύ κατανάλωσης 250 kVA (τυποποιημένη παροχή N° 7), η ισχύς του φωτοβολταϊκού σταθμού περιορίζεται στα 100 kWp. Επισημαίνεται ότι η μέγιστη αποδεκτή ισχύς μονοφασικών συστημάτων παραγωγής ανέρχεται σε 5 kWp, επομένως σε εγκαταστάσεις κατανάλωσης με μονοφασική σύνδεση η ισχύς του φωτοβολταϊκού συστήματος περιορίζεται σε 5 kWp.

β) Ειδικά για νομικά πρόσωπα, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που επιδιώκουν κοινωφελείς ή άλλου δημοσίου συμφέροντος σκοπούς, γενικής ή τοπικής εμβέλειας, η ισχύς κάθε φωτοβολταϊκού συστήματος μπορεί να ανέρχεται έως και στο 100% της συμφωνημένης ισχύος κατανάλωσης.

γ) Σε κάθε περίπτωση η μέγιστη ισχύς ενός φωτοβολταϊκού συστήματος που θα εγκατασταθεί δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο του 1 MWp.

Διασυνδεδεμένο Σύστημα				
Επίπεδο τάσης	Τυποποιημένο μέγεθος παροχής	Συμφωνημένη Ισχύς (ΣΙ) παροχής (kVA)	Μέγιστη επιτρεπτή ισχύς φωτοβολταϊκού συστήματος αυτοπαραγωγής (kWp)	
			Φυσικά ή νομικά πρόσωπα	ΝΠΙΔ ή ΝΠΔΔ, κοινωφελούς ή άλλου δημοσίου συμφέροντος σκοπού
Χαμηλή τάση	03	8	5	5
	05	12	5	5
	1	15	15	15
	2	25	20	25
	3	35	20	35
	4	55	27,5	55
	5	85	42,5	85
	6	135	67,5	100
7	250	100	100	
Μέση τάση	-	-	50%*ΣΙ και μέχρι 1 MWp	100%*ΣΙ και μέχρι 1 MWp

Ειδικώς στην Πελοπόννησο (συμπεριλαμβανομένου του τμήματος κατάντη του ΚΥΤ Κουμουνδούρου προς Πελοπόννησο) και στο τμήμα της Εύβοιας νοτιώς του Αλιβερίου, καθώς και στα νησιά Άνδρο και Τήνο, η μέγιστη ισχύς φωτοβολταϊκού συστήματος περιορίζεται επί του παρόντος στα 20 kWp. Το όριο του 1 MWp θα ισχύσει όταν δημοσιευτεί σχετική υπουργική απόφαση που προβλέπεται από το Ν.4513/2018. Μέχρι τότε ισχύει το παλιό όριο των 500 kWp.

Μονοφασική παροχή

Β. Στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά (ΜΔΝ)

α) Στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά, η ισχύς των φωτοβολταϊκών συστημάτων μπορεί να ανέρχεται μέχρι 10 kWp και ειδικά στην Κρήτη μέχρι 20 kWp ή μέχρι 50% της συμφωνημένης ισχύος της εγκατάστασης κατανάλωσης (σε kVA), εφόσον το τελευταίο μέγεθος υπερβαίνει τα 10 kWp ή για την Κρήτη τα 20 kWp.

β) Ειδικά για νομικά πρόσωπα, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που επιδιώκουν κοινωφελείς ή άλλου δημοσίου συμφέροντος σκοπούς, γενικής ή τοπικής εμβέλειας, η ισχύς κάθε φωτοβολταϊκού συστήματος μπορεί να ανέρχεται έως και στο 100% της συμφωνημένης ισχύος κατανάλωσης.

γ) Η μέγιστη ισχύς ενός φωτοβολταϊκού συστήματος που θα εγκατασταθεί στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο των 50 kWp για την Κρήτη και των 20 kWp για τα λοιπά Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά.¹ Εξαιρέση αποτελούν οι περιπτώσεις εγκατάστασης φωτοβολταϊκών σταθμών από νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που επιδιώκουν

¹ Επισημαίνεται ότι η ισχύς των φωτοβολταϊκών συστημάτων αυτοπαραγωγής με ενεργειακό συμψηφισμό προσμετράται στο εκάστοτε περιθώριο ισχύος για φωτοβολταϊκούς σταθμούς

κοινοφελείς ή άλλους δημόσιου ενδιαφέροντος σκοπούς, γενικής ή τοπικής εμβέλειας, στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά εκτός της Κρήτης, όπου η ισχύς δεν μπορεί να υπερβαίνει το ανώτατο όριο των **100 kWp**, και ειδικά για την Κρήτη, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ανώτατο όριο των **300 kWp**.

Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά						
Επίπεδο τάσης	Τυποποιημένο μέγεθος παροχής	Συμφωνημένη Ισχύς (ΣΙ) παροχής (kVA)	Μέγιστη επιτρεπτή ισχύς φωτοβολταϊκού συστήματος αυτοπαραγωγής (kWp)			
			Φυσικά ή νομικά πρόσωπα		ΝΠΙΔ ή ΝΠΔΔ, κοινοφελούς ή άλλου δημόσιου συμφέροντος σκοπού	
			Κρήτη	Λοιπά ΜΔΝ	Κρήτη	Λοιπά ΜΔΝ
Χαμηλή τάση	03	8	5	5	5	5
	05	12	5	5	5	5
	1	15	15	10	15	15
	2	25	20	12,5	25	25
	3	35	20	17,5	35	35
	4	55	27,5	20	55	55
	5	85	42,5	20	85	85
	6	135	50	20	100	100
	7	250	50	20	100	100
Μέση τάση	-	-	50	20	100%*ΣΙ και μέχρι 300 kWp	100

 Μονοφασική παροχή

Τα φωτοβολταϊκά αυτά συστήματα μπορούν να εγκαθίστανται **επί κτιρίων ή επί εδάφους, ή άλλων κατασκευών**, περιλαμβανομένων και αυτών του πρωτογενούς τομέα (αγροτικές αποθήκες, κτηνοτροφικές μονάδες, κ.λπ.) σύμφωνα με την κείμενη πολεοδομική νομοθεσία.

Γενικά, οι επιτρεπόμενες εγκαταστάσεις αφορούν σε σταθερά συστήματα έδρασης που εγκαθίστανται επί εδάφους, επί κτιρίων ή επί άλλων κατασκευών (περιλαμβανομένων και αυτών του πρωτογενούς τομέα), ενώ στην περίπτωση φωτοβολταϊκών σταθμών που εγκαθίστανται επί εδάφους επιτρέπεται και η χρήση συστημάτων ηλιακής ιχνηλάτησης (trackers).

Τα συστήματα εγκαθίστανται στον ίδιο χώρο με τις εγκαταστάσεις κατανάλωσης που τροφοδοτούν ή σε όμορο αυτής χώρο. Ειδικά για αυτοπαραγωγούς που είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που επιδιώκουν κοινοφελείς ή άλλους δημόσιου ενδιαφέροντος σκοπούς γενικής ή τοπικής εμβέλειας, για εγγεγραμμένους στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων του Ν.3874/2010 (Α' 151) για εγκαταστάσεις αγροτικών εκμεταλλεύσεων όπως ορίζονται στο Ν.3874/2010 ή και αγροτικών χρήσεων, καθώς και για ενεργειακές κοινότητες, επιτρέπεται, με βάση τους Ν.4414/2016 και Ν.4513/2018, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών για την κάλυψη ιδίων αναγκών τους και με εφαρμογή **εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού**.

Εικονικός είναι ο συμψηφισμός της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας, από σταθμό ΑΠΕ αυτοπαραγωγού, με την συνολική καταναλισκόμενη ηλεκτρική ενέργεια σε εγκαταστάσεις του αυτοπαραγωγού, από τις οποίες τουλάχιστον η μια είτε δεν βρίσκεται στον ίδιο ή όμορο χώρο με το σταθμό ΑΠΕ είτε στην περίπτωση που βρίσκεται, τροφοδοτείται από διαφορετική παροχή.

Δικαίωμα εγκατάστασης έχουν φυσικά πρόσωπα (επιτηδευματίες ή μη), και νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, τα οποία είτε έχουν στην κυριότητά τους το χώρο στον οποίο θα εγκατασταθεί το φωτοβολταϊκό σύστημα, είτε έχουν την νόμιμη χρήση αυτού (π.χ. μέσω μίσθωσης, δωρεάν παραχώρησης κ.λπ.) και έχουν διασφαλίσει την έγγραφη συναίνεση του ιδιοκτήτη του χώρου.

Στην περίπτωση του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού, δικαίωμα ένταξης έχουν νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που επιδιώκουν κοινωφελείς ή άλλους δημοσίου ενδιαφέροντος σκοπούς γενικής ή τοπικής εμβέλειας, εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων του Ν.3874/2010 (Α' 151) για εγκαταστάσεις αγροτικών εκμεταλλεύσεων όπως ορίζονται στο Ν.3874/2010 ή και αγροτικών χρήσεων, καθώς και ενεργειακές κοινότητες, οι οποίοι είτε έχουν στην κυριότητά τους τον χώρο στον οποίο εγκαθίσταται ο φωτοβολταϊκός σταθμός είτε έχουν τη νόμιμη χρήση αυτού (π.χ. μέσω μίσθωσης, δωρεάν παραχώρησης κ.λπ.) και έχουν διασφαλίσει την έγγραφη συναίνεση του ιδιοκτήτη του χώρου. Για τους εγγεγραμμένους στο μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων απαιτείται η προσκόμιση βεβαίωσης υπαγωγής σε αυτό από τον αρμόδιο φορέα (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.) και Υπεύθυνη Δήλωση του Ν.1599/86 ότι όλες οι προς συμψηφισμό καταναλώσεις αφορούν αγροτικές εκμεταλλεύσεις, δηλαδή εγκαταστάσεις αποκλειστικά αγροτικών χρήσεων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Σε κάθε περίπτωση, επιτρέπεται η εγκατάσταση ενός ή περισσότερων φωτοβολταϊκών σταθμών παραγωγής σε κοινόχρηστο ή κοινόκτητο χώρο ακινήτου. Δικαίωμα ένταξης στις διατάξεις της παρούσας έχουν οι συνιδιοκτήτες ή οι έχοντες τη νόμιμη χρήση του κοινόχρηστου ή κοινόκτητου χώρου ή μέρους αυτού μετά από παραχώρηση της χρήσης από τους λοιπούς συνιδιοκτήτες. Προϋπόθεση αποτελεί η έγγραφη συμφωνία των συνιδιοκτητών βάσει των διατάξεων του Αστικού Κώδικα.

α. Στην περίπτωση του ενεργειακού συμψηφισμού, κάθε φωτοβολταϊκός σταθμός αντιστοιχίζεται αποκλειστικά με ένα μετρητή κατανάλωσης.

β. Στην περίπτωση του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού, κάθε φωτοβολταϊκός σταθμός αντιστοιχίζεται με τουλάχιστον ένα μετρητή κατανάλωσης που δεν βρίσκεται κατ' ανάγκη στον ίδιο ή όμορο χώρο.

Οι βασικοί όροι και προϋποθέσεις για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων αυτοπαραγωγής με ενεργειακό συμψηφισμό, έχουν ως ακολούθως:

- Η ύπαρξη **ενεργού** μόνιμης παροχής ρεύματος **στο όνομα του αυτοπαραγωγού** μέσω της οποίας τροφοδοτείται η εγκατάσταση κατανάλωσής του.²
- Το φωτοβολταϊκό σύστημα αντιστοιχίζεται αποκλειστικά με έναν μετρητή κατανάλωσης, δηλαδή με τον μετρητή της εγκατάστασης κατανάλωσης την οποία τροφοδοτεί (δεν ισχύει στις περιπτώσεις εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού).
- Το φωτοβολταϊκό σύστημα εγκαθίσταται στον ίδιο ή όμορο χώρο με την εγκατάσταση κατανάλωσης προς την οποία αντιστοιχίζεται (δεν είναι επιτρεπτός ο συμψηφισμός με καταναλώσεις του ίδιου φυσικού ή νομικού προσώπου σε άλλες θέσεις εγκατάστασης, με εξαίρεση τις κατηγορίες αυτοπαραγωγών για τους οποίους ισχύει ο εικονικός ενεργειακός συμψηφισμός).
- Ο ενδιαφερόμενος έχει τη νόμιμη χρήση του χώρου εγκατάστασης του συστήματος.
- Ο ενδιαφερόμενος έχει εξοφλήσει πλήρως τους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας του οικείου Προμηθευτή (ή έχει ενταχθεί σε καθεστώς ρύθμισης οφειλών).

Η Σύμβαση Συμψηφισμού που υπογράφεται μεταξύ του Προμηθευτή και του αυτοπαραγωγού έχει διάρκεια ισχύος 25 έτη, με έναρξη ισχύος την ημερομηνία ενεργοποίησης της σύνδεσης του φωτοβολταϊκού συστήματος.

Εάν ο αυτοπαραγωγός αλλάξει προμηθευτή για την ηλεκτροδότηση της κατανάλωσής του, λύεται αυτοδικαίως η Σύμβαση Συμψηφισμού και συνάπτεται νέα Σύμβαση Συμψηφισμού για το υπολειπόμενο εκ των είκοσι πέντε (25) ετών διάστημα μεταξύ του αυτοπαραγωγού και του νέου προμηθευτή.

Σε περίπτωση μεταβίβασης της ιδιοκτησίας του χώρου όπου βρίσκεται εγκατεστημένος ο φωτοβολταϊκός σταθμός, ο νέος κύριος του χώρου υπεισέρχεται αυτοδίκαια στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μεταβιβάζοντος που απορρέουν από τη Σύμβαση Συμψηφισμού.

Σε περίπτωση που τρίτο φυσικό (επιτηδευματίας ή μη) ή νομικό πρόσωπο αποκτήσει τη νόμιμη χρήση του χώρου, όπου βρίσκεται εγκατεστημένος ο φωτοβολταϊκός σταθμός, μετά τη μεταβίβαση της ιδιοκτησίας στο νέο κύριο δυνάμει έγγραφης συμφωνίας μεταξύ αυτού και του νέου κυρίου του χώρου (π.χ. μέσω μίσθωσης, δωρεάν παραχώρησης κ.λπ.) ο νόμιμος αυτός χρήστης του χώρου υπεισέρχεται αυτοδίκαια στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του νέου κυρίου, που απορρέουν από τη Σύμβαση Συμψηφισμού.

Σε περίπτωση κατά την οποία το φυσικό (επιτηδευματίας ή μη) ή νομικό πρόσωπο, που έχει τη νόμιμη χρήση του χώρου, όπου βρίσκεται εγκατεστημένος ο φωτοβολταϊκός σταθμός, μεταβιβάσει τη νόμιμη χρήση αυτή σε τρίτο φυσικό (επιτηδευματίας ή μη) ή νομικό πρόσωπο και υπό την προϋπόθεση ότι η μεταβίβαση της χρήσης κατά τον τρόπο αυτό προβλέπεται στην έγγραφη συμφωνία μεταξύ του κυρίου του χώρου και του έχοντος τη νόμιμη χρήση αυτού, το εν λόγω

² Οι εργοταξιακές παροχές δεν θεωρούνται μόνιμες.

φυσικό ή νομικό πρόσωπο υπεισέρχεται αυτοδικαία στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του παρέχοντος τη νόμιμη χρήση του χώρου αυτού, που απορρέουν από τη Σύμβαση Συμψηφισμού.

Στην περίπτωση Εικονικού Ενεργειακού Συμψηφισμού, συνάπτεται σύμβαση μεταξύ του αυτοπαραγωγού και του προμηθευτή με τον οποίο έχει συμβληθεί ο αυτοπαραγωγός, για την προμήθεια ηλεκτρικού ρεύματος σε όλες τις συμψηφιζόμενες παροχές του, για είκοσι πέντε (25) έτη, με έναρξη ισχύος την ημερομηνία ενεργοποίησης της σύνδεσης του φωτοβολταϊκού σταθμού. Για την σύναψη σύμβασης συμψηφισμού πρέπει να έχει προηγηθεί Σύμβαση Σύνδεσης για τον φωτοβολταϊκό σταθμό με τον Διαχειριστή του Δικτύου καθώς και πλήρης εξόφληση των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας του οικείου προμηθευτή ή ένταξη σε καθεστώς ρύθμισης οφειλών προς τον οικείο προμηθευτή την οποία και θα πρέπει να τηρεί. **Προϋπόθεση για την ενεργοποίηση του φωτοβολταϊκού σταθμού είναι η ύπαρξη μίας ή περισσότερων ενεργών παροχών κατανάλωσης στις προς συμψηφισμό εγκαταστάσεις κατανάλωσης, επ' ονόματι του αυτοπαραγωγού, υπό τον ίδιο προμηθευτή.**

Στην περίπτωση Εικονικού Ενεργειακού Συμψηφισμού:

- Εάν ο αυτοπαραγωγός αλλάξει προμηθευτή, λύεται αυτοδικαίως η Σύμβαση Συμψηφισμού και συνάπτεται νέα Σύμβαση Συμψηφισμού για το υπολειπόμενο εκ των είκοσι πέντε (25) ετών διάστημα μεταξύ του αυτοπαραγωγού και του νέου προμηθευτή.
- Σε περίπτωση μεταβίβασης της σχετικής ιδιοκτησίας του χώρου όπου βρίσκεται εγκατεστημένος ο φωτοβολταϊκός σταθμός, λύεται αυτοδικαίως η Σύμβαση Συμψηφισμού, εκτός εάν ο νέος κύριος του χώρου ή ο αποκτών τη νόμιμη χρήση αυτού (π.χ. μέσω μίσθωσης, δωρεάν παραχώρησης κ.λπ.) μετά από έγγραφη συμφωνία μεταξύ αυτού και του νέου κυρίου, έχει δικαίωμα ένταξης στις διατάξεις του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού, οπότε ο νέος κύριος ή ο αποκτών τη νόμιμη χρήση από αυτόν υπεισέρχεται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μεταβιβάζοντος ή του παραχωρούντος τη χρήση νέου κυρίου που απορρέουν από τη Σύμβαση Συμψηφισμού. Στην περίπτωση αυτή τροποποιείται η Σύμβαση Συμψηφισμού ως προς τα στοιχεία του νέου αυτοπαραγωγού και τα στοιχεία της σύνδεσης αυτού στο δίκτυο.

Για την διαστασιολόγηση του φωτοβολταϊκού συστήματος είναι ενδεδειγμένο να λαμβάνεται υπόψη η ετήσια κατανάλωση της εγκατάστασης στην οποία αυτό θα συνδεθεί. Δεδομένου ότι ο ενεργειακός συμψηφισμός διενεργείται σε τριετή βάση και **τυχόν πλεόνασμα ενέργειας μετά τον τριετή συμψηφισμό δεν αποζημιώνεται**, η ετήσια παραγόμενη από το φωτοβολταϊκό σύστημα ενέργεια δεν θα πρέπει να υπερβαίνει την συνολική ετήσια κατανάλωση.

2.2. Πώληση όλης της παραγόμενης ενέργειας στο δίκτυο

Για **συστήματα με ισχύ έως 500 kWp** τα βήματα που απαιτούνται είναι η βεβαίωση απαλλαγής από Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ) η οποία χορηγείται από την Περιφέρεια (από την υποχρέωση αυτή εξαιρούνται τα έργα εντός οργανωμένων υποδοχέων βιομηχανικών δραστηριοτήτων), η έγκριση από την Πολεοδομία, η προσφορά όρων σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ και η υπογραφή της

σύμβασης αγοροπωλησίας με τον ΔΑΠΕΕΠ (Διαχειριστής ΑΠΕ & Εγγυήσεων Προέλευσης, πρώην ΛΑΓΗΕ).

Για **συστήματα με ισχύ έως 500 kWp έως 1.000 kWp (1 MWp)** τα βήματα που απαιτούνται είναι η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ) η οποία χορηγείται από την Περιφέρεια (από την υποχρέωση αυτή εξαιρούνται τα έργα εντός οργανωμένων υποδοχέων βιομηχανικών δραστηριοτήτων), η έγκριση από την Πολεοδομία, η προσφορά όρων σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ και η υπογραφή της σύμβασης αγοροπωλησίας με τον ΔΑΠΕΕΠ.

Για **συστήματα με ισχύ μεγαλύτερη από 1 MWp** τα βήματα που απαιτούνται είναι η έκδοση άδειας παραγωγής από τη ΡΑΕ και στη συνέχεια άδειας εγκατάστασης από την Περιφέρεια (που προϋποθέτει και έγκριση ΕΠΟ όπου αυτή απαιτείται), έγκριση από την Πολεοδομία, προσφορά όρων σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ, υπογραφή της σύμβασης αγοροπωλησίας με τον ΔΑΠΕΕΠ και τελικά έκδοση άδειας λειτουργίας από την Περιφέρεια.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο (Ν.4414/2016, ΦΕΚ 149Α/9.8.2016) ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο τις *“Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2014-2020)”* (2014/C 200/01) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι ακόλουθοι σωρευτικοί όροι εφαρμόζονται **από 1ης Ιανουαρίου 2016** σε όλα τα νέα καθεστάτα και μέτρα ενισχύσεων:

- οι ενισχύσεις χορηγούνται ως προσαύξηση, επιπλέον της αγοραίας τιμής με την οποία οι παραγωγοί πωλούν την ηλεκτρική ενέργεια απευθείας στην αγορά.
- οι δικαιούχοι συμμετέχουν σε μηχανισμούς της αγοράς, δηλαδή υπόκεινται σε τυποποιημένες αρμοδιότητες εξισορρόπησης, εκτός εάν δεν υφίστανται ανταγωνιστικές ενδοημερήσιες αγορές.

Με βάση το νέο καθεστώς ενίσχυσης, στην περίπτωση των φωτοβολταϊκών ισχύουν πλέον τα εξής:

- **Για έργα ισχύος μέχρι 500 κιλοβάτ (kWp), μπορεί να εφαρμόζεται ο υποστηρικτικός μηχανισμός των εγγυημένων σταθερών τιμών (feed-in-tariffs).**
- **Από 1-1-2016 και για έργα ισχύος μεγαλύτερης των 500 kWp** οι ενισχύσεις χορηγούνται ως διαφορική προσαύξηση, επιπλέον της αγοραίας τιμής με την οποία οι παραγωγοί πωλούν την ηλεκτρική ενέργεια απευθείας στην αγορά, ισχύει δηλαδή ο υποστηρικτικός μηχανισμός των εγγυημένων διαφορικών τιμών (**feed-in-premium**). Επιπλέον, οι ενισχύσεις για τα έργα αυτής της κλίμακας θα χορηγούνται στο πλαίσιο μιας **ανταγωνιστικής διαδικασίας**.

Ειδικά για την πρώτη κατηγορία έργων (<500 kWp), το αρμόδιο υπουργείο δεν προχώρησε προς το παρόν σε θέσπιση νέων σταθερών τιμών ώστε να καταστούν βιώσιμες οι σχετικές επενδύσεις. Έτσι, είτε τα έργα αυτής της κατηγορίας θα πρέπει να συμμετέχουν οικειοθελώς σε διαγωνιστικές διαδικασίες, είτε διαφορετικά να αποζημιώνονται με εξαιρετικά χαμηλές τιμές και συγκεκριμένα με τιμές 10%-20% πάνω από την Οριακή Τιμή Συστήματος.

	Συστήματα επί εδάφους και στέγες >10 kWp στο διασυνδεδεμένο σύστημα (€/kWh)		Συστήματα επί εδάφους και στέγες >10 kWp στα μη διασυνδεδεμένα νησιά (€/kWh) ανεξαρτήτως ισχύος	Συστήματα σε οικιακές & εμπορικές στέγες ≤10 kWp (€/kWh)
	> 100 kWp	≤100 kWp		
μΟΤΣ _{v-1} = Μέση Οριακή Τιμή Συστήματος κατά το προηγούμενο έτος v-1	1,1*μΟΤΣ _{v-1}	1,2*μΟΤΣ _{v-1}	1,1*μΟΤΣ _{v-1}	Φεβ. 2018: 0,095 Αυγ. 2018: 0,090 Φεβ. 2019: 0,085 Αυγ. 2019: 0,080
Διάρκεια σύμβασης	20 έτη			25 έτη

Με βάση λοιπόν την ισχύουσα νομοθεσία, και δεδομένου ότι η μέση ΟΤΣ το 2017 ήταν 54,68 €/MWh, το 2018 οι αποζημιώσεις για τα φωτοβολταϊκά ισχύος <500 kWp που δεν συμμετέχουν σε διαγωνισμούς διαμορφώνονται σε **0,06015-0,06562 €/kWh**, με άλλα λόγια οι σχετικές επενδύσεις δεν είναι βιώσιμες γι' αυτό άλλωστε απαιτείται και αναπροσαρμογή των τιμών, κάτι που προβλέπεται από το ισχύον Κοινοτικό πλαίσιο.

Σε ότι αφορά στα έργα που συμμετείχαν στον Πιλοτικό Διαγωνισμό τον Δεκέμβριο του 2016, οι τιμές ("λειτουργικής ενίσχυσης" όπως λέγονται πια) διαμορφώθηκαν κατά μέσο όρο σε 0,083 €/kWh για έργα ισχύος >1 MWp και σε 0,099 €/kWh για έργα ισχύος ≤1 MWp. Είναι σαφές ότι στους διαγωνισμούς που θα ακολουθήσουν, οι τιμές θα είναι μικρότερες, ακολουθώντας την πτωτική τάση που παρουσιάζει το επενδυτικό κόστος σε φωτοβολταϊκούς σταθμούς.

Οι λεπτομέρειες διενέργειας των ανταγωνιστικών διαδικασιών (π.χ. ισχύς που δημοπρατείται, κριτήρια συμμετοχής και αξιολόγησης, ανώτατη επιτρεπόμενη τιμή υποβολής προσφοράς, κ.λπ.) καθορίζονται από τη ΡΑΕ.

Τον Απρίλιο του 2018, η ρυθμιστική αρχή πρότεινε τις παρακάτω τιμές οροφής για τις διαγωνιστικές διαδικασίες:

I. Για την πρώτη ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών:

A. Για τις ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών ειδικές κατά τεχνολογία:

- α) 80 €/MWh για τις υπόχρεες σε λήψη άδειας παραγωγής φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις (με ισχύ > 1 MWp),
- β) 85 €/MWh για τις εξαιρούμενες από την υποχρέωση λήψης άδειας παραγωγής φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις (με ισχύ ≤ 1MWp),
- γ) 90 €/MWh για τους αιολικούς σταθμούς.

B. Για τις ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών ειδικές κατά περιοχή και τεχνολογία ή κοινές ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών ειδικές κατά περιοχή:

- α) μετά τη διασύνδεση ενός ή περισσότερων Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών κατά τα οριζόμενα στην ανωτέρω Ενότητα Ι.Α.
- β) για περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως κορεσμένα δίκτυα κατά την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006 κατά τα οριζόμενα στην ανωτέρω Ενότητα Ι.Α.
- γ) για την κάλυψη του περιθωρίου του ειδικού διασυνδεδετικού έργου «Σύνδεση Ν. Μάκρη-Πολυπόταμος και Δίκτυο ΥΤ Ν. Εύβοιας», η ανώτατη επιτρεπόμενη τιμή προσφοράς ορίζεται στα 80 €/MWh.

Γ. Για τις πιλοτικές κοινές ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών:

Η ελάχιστη τιμή μεταξύ των υψηλότερων κατακυρωθέντων προσφορών σε κάθε μία από τις αμέσως προηγούμενες ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών ειδικές κατά τεχνολογία των αιολικών και των φωτοβολταϊκών εγκατεστημένης ισχύος άνω του 1 MW, απομειωμένη κατά 1%.

II. Για τις επόμενες ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών:

A. Για τις ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών ειδικές κατά τεχνολογία:

- α) για τους φωτοβολταϊκούς σταθμούς, ως η υψηλότερη κατακυρωθείσα προσφορά της προηγηθείσας ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών για τη συγκεκριμένη κατηγορία, απομειωμένη κατά 1%, και
- β) για τους αιολικούς σταθμούς, ως η υψηλότερη κατακυρωθείσα προσφορά της προηγηθείσας ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών για τη συγκεκριμένη κατηγορία, απομειωμένη κατά 1%.

B. Για τις ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών ειδικές κατά περιοχή και τεχνολογία ή κοινές ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών ειδικές κατά περιοχή:

- α) μετά τη διασύνδεση ενός ή περισσότερων Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών κατά τα οριζόμενα στην ανωτέρω Ενότητα II.Α.
- β) για περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως κορεσμένα δίκτυα κατά την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 3 του ν. 3468/2006 κατά τα οριζόμενα στην ανωτέρω Ενότητα II.Α.

Γ. Για τις πιλοτικές κοινές ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών:

Η ελάχιστη τιμή μεταξύ των υψηλότερων κατακυρωθέντων προσφορών σε καθεμιά από τις αμέσως προηγούμενες ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών ειδικές κατά τεχνολογία των αιολικών και των φωτοβολταϊκών εγκατεστημένης ισχύος άνω του 1 MW, απομειωμένη κατά 1%.

Περαιτέρω, κρίνεται σκόπιμο για την ενίσχυση του ανταγωνισμού να μην υπάρχει κατώτατο όριο τιμής προσφοράς για καμία ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών.